

OČ IDE

O neomylnost vědeckého socialismu

Oddaní stoupenci komunismu prožívají dnes těžkou myšlenkovou krizí. Muž, který byl ztělesněním dokonalosti a ideálem komunistů ve světě, byl ve skutečnosti zločincem. Ve jménu pravdy byli věznění a popraveni nesčíslní odpůrci Stalina. Není pochyb o tom, že mezi nimi byli oddaní stoupenci komunismu. Opakuje se odvěká historie: lidé umírají nikoli pro skutečné ideály, nýbrž protože pochybují o dogmatech a protože usilují o pokrok. Neboť jedna z největších záruk pokroku je svoboda pochybovat. Není jiné cesty k neustálému zlepšování kteréhokoli systému kdekoli na světě, než odpovědné, ale svobodné pochybování. Skepse je známkou vědeckého postupu v jakémkoli odvětví vědy. Činí-li si dialektický materialismus nárok na to, aby byl nazýván vědeckým názorem, musí připustit pochyby a zkoumání. Jinak jako každý dogmatický systém kope sám sobě hrob, protože se v jeho čelo dostanou demagogové, kteří se musí uchýlit k teroru.

Jak je možno sloužit jakémukoli režimu a jakékoli straně, máme-li návrhy na zlepšení, které nemůžeme vyslovit? Je možné sloužit oddaně něčemu, več nevěříme? Nejsou neúspěchy, kterých se komunistický systém dožívá, důsledkem nějakých pochybených dogmat či pochybené praxe? Není na příklad dogmatický postup v zemědělské otázce příčinou toho, že v zemích komunismu je nedostatek zemědělských výrobků, ač v zemědělství pracuje nesrovnatelně více osob než ve Spojených státech, kde zemědělských výrobků je tolik, že by stačily zásobit půl světa? Není však možné, že Sovětský svaz není nejlepším vzorem? Jak možno nepochybovat, když v jeho čele stál po desetiletí Stalin, jenž je dnes odsuzován jako zločinec? Není možné, že jiná, třeba československá cesta k socialismu, je lepší než vnucená závislost na chybné Moskvě?

Pronásledování těch, kteří pochybovali o Stalinově neomylnosti, je příliš živé. Jména jako Gomulka, Rajk, Slánský, Clementis — nebo Trocký a Tuchačevský — jsou jmény nedávné historie. Jejich společným údělem bylo, že chtěli něco odlišného než ti, kteří byli v Moskvě u moci. Jednou snad poznáme, co to bylo. Nelze však dostatečně zdůraznit, že možná usilovali o něco, co bylo velmi důležité pro blaho těch, za které byli zodpovědní, nebo snad dokonce velmi důležité s hlediska dělnického hnutí.

Jakou máme záruku, že také dnes nejsou odstraňováni a umlčováni — byť i jemnějším způsobem — ti, kteří chtějí zlepšení podmínek pro svůj národ? Jakou máme záruku, že dnešní či zítřejší vůdce v komunistických režimech mají pravdu? Takové záruky není. Proto svobodná lidská společnost považuje za nejlepší uspořádání státu demokratickou formu. To je tragédie diktatury — i diktatury proletariátu — že nejbezohlednější jedinec se dostává v čelo. Nikoli nejschopnější, nejnadanější a nejoddanější. Může se to přihodit i v demokracii, ale tam se opozice postará, aby pravda byla vyslovena a občanstvo se dovědělo názory odlišné od těch, které hlásá vláda. Přes všechny své nedokonalosti a trapné chyby má demokracie jeden rys: základní lidská práva musí být vládou respektována. Demokracie nikdy nevyklučovala socialismus. Přeji-li si občané znárodnění, mají je. Mají ovšem také kontrolu nad znárodněným majetkem, protože skutečně volí orgány, které národní majetek spravují. V komunistickém režimu dosazuje takové orgány sekretariát strany, který není nikomu odpovědný, vyjma Moskvě, kde i na nejvyšším místě může někdo dělat chyby, pro které je posmrtně vyhozen z mauzolea.

Nikdo není obdařen neomylností. Ve jménu pokroku je nutno myslet, zkoumat, usilovat o poznání pravdy a poznanou pravdu uplatňovat ve veřejném životě s vědomím, že naši spoluobčané mohou vždy objevit lepší řešení, než je naše. Zřízení, které odpírá svým občanům právo pochybovat, je zřízení vadné a nemravné, ať už je vedeno Hitlerem, Salazarem, Stalinem — či Chruščovem.

ZE STUDENÉ VÁLKY

Tragédie samostatnosti

Samostatnost je krásná věc. Zvláště krásná, dovedou-li jí ti, jimž je podávána, zacházet. Samostatnost předpokládá určitou výši kultury, určitý stupeň sebekázně, kádr schopných lidí ve veřejné správě a, v případě malého národa, snášenlivé sousedy.

Československo v roce osmnáctém tyto předpoklady mělo. Jeho dvacet roků samostatnosti patří k světlým údobím národní historie. Československo tyto předpoklady mělo i v roce čtyřicátém pátém. To jest, mělo vnitřní předpoklady samostatnosti. Chyběl však vnější předpoklad samostatnosti: Sovětský svaz se snášenlivým sousedem neukázal.

Sovětům samozřejmě nevádí upřít samostatnost národům,

majícím všechny předpoklady a dokonce i tradici, ve většině případů úspěšnější než Sovětské Rusko, samovlády a ve stejné době farizejsky volat ve Spojených národech po samostatnosti národů, jejichž vývoj, také vinou koloniálních mocností, sotva dostoupil prvního stupně moderní civilizace. Dobrou ukázkou je bývalá belgická kolonie Kongo.

Případ Konga je znamenitým protikladem případu československého. Kongo nemělo a dosud nemá ani jediný z vnitřních předpokladů samostatnosti: postrádá kulturu, postrádá sebekázeň a postrádá kvalifikované síly ve veřejné správě. Spojené národy však rozhodly, že Kongo musí být samostatné (jako obvykle falešně rozhořčený hlas mluvčích Sovětského svazu, do omrzení papouškovaný delegáty satelitních zemí, se výhradně domáhal ukončení koloniálního panství v Kongu). Jestliže v případě Československa vnější síly samostatnost zničily, v případě Konga vnější síly samostatnost do slova fysicky vnucují.

Sovětský svaz by samozřejmě chtěl Kongo "samostatné" po způsobu československém. Ale ani západní mocnosti, s výjimkou Spojených států, se nechovají vždycky naprosto nesobecky. Belgie, Francie a Anglie podporují separatistickou vládu bohaté provincie Katangy, kde mají silné politické i finanční zájmy, v rozporu s politikou Spojených národů, jejichž vojenské jednotky se snaží vnutit Kongu silnou centrální vládou. Výsledkem je nejen bratrovražedný boj mezi obyvateli Konga, ale také krvavé ztráty na straně těch, jejichž posláním je zkonsolidovat nově nabytou samostatnost této africké kolonie. Kongo je vskutku markantním případem travedie samostatnosti.

Dilema antikolonialismu

Od roku 1948 je teoretickým cílem americké zahraniční politiky zastavení komunismu a rozšíření svobody ve světě. Pokud jde o první část svého cíle, Spojeným státům se nepodařilo zastavit komunistickou expanzi ani konsolidaci sovětské moci. Pokud jde o druhou část, podařilo se Spojeným státům jenom zničit moc Evropy v Asii a v Africe, vytlačit její vliv a nahradit koloniální systém řadou nových států a státek s prokomunistickým sklonem a protizápadní a protibělošskou tendencí i za cenu násilného zničení prozápadních sil v těchto zemích.

Dalším jednáním tohoto dramatu jsou události v Kongu. Od počátku bylo cílem Spojených států ustavit v Kongu neutralistickou, nikoliv prozápadní vládu, ze dvou důvodů: předně na základě teorie, že Sovětský svaz by na pokus o ustavení prozápadní vlády v Kongu odpověděl vyvoláním občanské války po vzoru Koreje, Laosu a Vietnamu, zatím co neutrální Kongo mu bude příjatelné; za druhé proto, že prozápadní Kongo by bylo solí v očích protizápadním "mladým" národům -- hlav-

ně Indii, Indonésii, Ghaně, Guinei a Egyptu, o jejichž přátelství se Spojené státy stále ucházejí.

V tomto směru se politika U. S. A. ztotožnila s politikou Spojených národů, ve kterých neutralistické státy mají stále větší slovo a jejich sekretariát žije v politickém a intelektuálním ovzduší neutralismu. Proto pokusy Konga samého zbavit se komunistického vlivu a uspořádat po svém svou strukturu byly zmařeny intervencí Spojených národů. President Kasavubu, který odvolal prokomunistického Lumumbu a vypověděl komunistické diplomatické mise ze země, byl donucen opustit dohodu s ostatními konžskými politiky o vytvoření federálního Konga, odvolat vládu plukovníka Mobutu a přijmout vládu, v jejímž čele stojí prokomunistický neutralista Adoula, jejímž místopředsedou byl komunistička Gizenga a v níž přes třetinu míst je obsazena komunisty (mezi jinými i ministerstvo vnitra) a prokomunisty. Jménem této bezmocné a nefungující vlády se pak indická a ostatní vojska Spojených národů vrhla s neobyčejnou svěřností na poslední výspu proevropských sil: provincii Katanga, která pod vedením schopného domorodého administrátora a politika Tšombeho vyhlásila samostatnost. Letectvo Spojených národů bombardovalo a ostřelovalo katanžská města a vesnice s bezohledností, hodnou kolonizátorů XIX. století; zvláštní pozornost byla věnována bělošským čtvrtím a průmyslovým objektům. V džunglích Konga jsou ovšem pěší vojenské akce téměř nemožné a úspěch Spojených národů byl přímo odvislý od možností letecké transportace. A tuto klíčovou podmínku splnily Spojené státy: dodaly vojsku Spojených národů obrovská transportní letadla a materiál, s jejichž pomocí byl odpor domorodých vojsk Tšombových rozdrčen v několika dnech prudkých bojů. Zatím co svět s úžasem pozoroval, jak vláda Spojených států, která odmítla vyslat několik stíhaček na pomoc kubánským povstalcům, pomáhá bombardovat a ostřelovat své přívržence, byl prezident Tšombe donucen podrobit se ústřední konžské vládě. Spojené národy však ihned zahájily kroky k jeho úplné likvidaci: postavily se proti jeho snaze o dosažení větší autonomie pro Katangu v rámci Konga a rozbíjející zbytky jeho četnictva, začaly vyzdvihovat, tvořit a do politického života uvádět jeho opozici.

Podívaná, jak vláda Spojených států umožňuje a podporuje bombardování poslední výspy proevropských a prozápadních domorodých sil v Kongu, neposílila prestiž Spojených států v Evropě. Na zimním zasedání NATO vyjádřili zahraniční ministři evropských mocností přímo bouřlivě svůj nesouhlas s americkou politikou, ale marně. Vláda Spojených států zašla již příliš daleko ve své politice, než aby ji mohla změnit, a vyvolala tak v NATO roztržku, jaké nebylo rovno od doby, kdy se Amerika postavila po bok SSSR proti Anglii a Francii v otázce Suzucu. Tato roztržka je ještě zesilována americkým rozhodnutím podporovat domorodou irredentu v portugalských koloniích v Africe. Přes zkušenosti s Kongem, přes doznání ukrutnosti páchané povstalcí na domorodcích i běloších (rozřezávání pilou za živa), přes zjevný zahraniční původ a komunistické zákulisí povstání v Angole je americká politika rozhodnuta podporovat "antikolonialismus" bez ohledu na to, odkud přichází, kam jde a jaké jsou jeho důsledky pro Evropu i pro Spojené státy.

Slabostí amerického i evropského postoje byl a je nedostatek pozitivního plánu čím a jak nahradit koloniální systém, jehož nedostatečnost je všeobecně uznávána. Americká politika se naivně domnívá, že odstranění špatného koloniálního systému je samo o sobě zlepšením a setrvává při tomto postoji přes veškerou zkušenost, ukazující opačným směrem. Evropská politika naopak po špatných zkušenostech s osvobozenými koloniálními zeměmi by ráda zpomalila a oddálila emancipační proces, dostávající se tak do konfliktu s politikou americkou. Jedině sovětská politika má jasný cíl v koloniální otázce: pomocí vlád "národní fronty" zničit bělošskou menšinu nových zemí, zlikvidovat prozápadní domorodé síly a dostat vládu do rukou svých stoupenců a komunistů. V tomto zmatku se dostávají do popředí nových států nezodpovědní dobrodruhovité z politické periferie, sledující každý své velikášské cíle: egyptský Nasir vytvoření severoafrického imperia, zahrnující celý arabský svět; alžírští povstanci vytvoření západoafrické říše z Libye, Tuniska, Alžírsku, Mauretanie a Maroka. Jeden z organizátorů povstání v portugalské Africe, Holden Roberto — Gilmore, napsal v tajném oběžníku, zachyceném západní zpravodajskou službou: "V několika slovech — toto je náš plán pro budoucnost. Sekou Touré musí vládnout nad severní částí Afriky. Nkrumah bude vládnout v centru a váš služebník Holden Roberto na jihu."

Nejvýznamnější odezvu mají neúspěchy americké zahraniční politiky na poli vnitřním. Utrpí-li vláda značnější zahraničně politický neúspěch — zejména jestliže seže její kontroverzní politika v Kongu a Kongo sklouzne do komunistických nebo prokomunistických vod, může to znamenat prudký obrat amerického veřejného mínění k radikální pravici, která slibuje, že zastaví a zvrátí pokles americké váhy ve světě.

O budoucnost Spojených národů

Spojené národy byly vytvořeny v roce 1944 jakožto organizace na ochranu míru a lidských práv. Od počátku byly Spojené národy složeny ze dvou skupin států: státy demokratické skupiny, které viděly ve Spojených národech prostředek k nastolení vlády mezinárodního práva a zajištění základních lidských svobod, a států komunistických, které viděly ve Spojených národech další možný nástroj expanse a v právu veta si zajistily prostředek, kterým ochránily svou mocenskou sféru před vlivem ideálů a svou agresi před sankcemi SN. Přesto zůstávala Sovětská mocenská sféra v mezinárodním uspořádání výjimkou a komunistické porušování charty SN bylo drtivými většinami pranýřováno a odsouzeno, i když se s výjimkou Koreje SN nezmohly na účinnou obranu proti komunistickému násilí.

Obraz se začal nojdrříve pomalu a pak stále rychleji měnit s příchodem nových států, které jeden po druhém dostávaly nebo si vydobýly samostatnost od evropských mocností a jejichž vznik byl skoro bez výjimky poznamenán agresí proti sousedům a represí proti opozici uvnitř. Indie zahájila svou samostatnost masakry moslemské minority, zničením samostatnosti Hajderabádu, několikaletou válkou proti území Naga, které žádalo samostatnost, a ob-

sazením Kašmíru, který si přál spojení s Pakistánem. Indonézie vojensky potřela pokusy o samostatnost řady ostrovů, likvidovala vnitřní svobodu a hrozí obsadit násilím holandskou Guineu dřív, než Holanďané dají domorodým Papuáncům samostatnost. Stejný obraz skýtají krátké dějiny většiny nových států — útočnost navenek, útlak uvnitř. Filozofii těchto států vůči Spojeným národům nejlépe vyjádřil indický delegát Džha: "Jde o překonání zbytků kolonialismu v Indii. Bez ohledu na Chartu, bez ohledu na Bezpečnostní radu — to je naše zásadní přesvědčení, kterého se nevzdáme za žádnou cenu." Příliv národů s tímto postojem ovšem podstatně změnil povahu SN. Většina nových členů se dovolává Charty, když je jim k prospěchu, a ignoruje ji — za vydatné pomoci Sovětského svazu — kdykoliv se jí to nehodí. Ve Spojených národech se tak vynořila nebyvalá aliance mezi Sovětským svazem a novými rasistickými fašismy proti západním mocnostem, zejména Evropě. A protože Evropa, z velké části pod tlakem USA, které chtějí za každou cenu udržet SN jakožto naději v lepší budoucnost lidstva, se podřizuje ustanovením Charty a usnesením SN, staly se SN důležitým prostředkem divokých nacionalismů afrických a asijských k likvidaci evropského vlivu a vymáhání ústupků.

Tato odvaha "neutrálů" je však velmi jednostranná. Když byl dotázán, proč netrvá na právu sebeurčení i pro východní Německo, odpověděl indický ministr války Krišna Menon: "Sebeurčení nemůže být uplatňováno způsobem, který je nepraktický", a indický ministerský předseda Nehru při návštěvě Spojených států prohlásil, že se nezasazuje o svobodu národů za Železnou oponou, protože by to mohlo vést k válce.

Když počet afrických států ve SN dosáhl padesátky, stalo se uplatňování tohoto dvojitého měřítka zcela nezakrytým. Resoluce SN jsou téměř výlučně namířeny proti evropským státům, ačkoliv v těchto státech je po USA, Kanadě a Austrálii životní míra i míra svobody nejvyšší na světě. Francie se ani nepokouší dovolat se SN ve věci Alžírsku, ačkoliv je všeobecně známo, že celá kampaň alžírského povstání je řízena, vedena a financována ze zahraničí. Když ale francouzské letectvo bombardovalo pohraniční tuniskou vesničku, ze které alžírští teroristé podnikali své výpady, bouře rozhořčení otřásla SN. Egypt provádí blokádu Izraele s odůvodněním, že je s ním ve válce, když ale Izrael obsadil sinajskou poušť, SN jej donutily toto území vyklidit. Komise SN, dozorující na neutralitu v bývalé Indočíně, ještě "nezjistila", že povstanci v Laosu a jižním Vietnamu dostávají zbraně od Sovětského svazu a Číny. Když v debatě o útisku černochů v Jižní Africe dokázal jihoafrický delegát, že v jeho zemi černoši mají větší politická práva než ve "svobodné" Ghaně nebo Etiopii a že jejich hospodářské postavení je lepší než ve všech černošských samostatných státech, odhlasovaly SN, že jeho řeč je urážlivá — bez ohledu na to, že byla pravdivá. Když Belgie vyslala vojsko do Konga, aby chránila životy svých občanů, byla nařčena z agrese a donucena vyklidit zemi, přestože v ní měla smluvně zaručená práva. Uzavře-li evropská mocnost smlouvu s asijskou či africkou zemí, může být jista, že bude muset pod tlakem SN své závazky splnit, že však porušení závazků druhé smluvní strany bude SN klidně tolerováno. Výsledek je ten, že dnes mohou být evropské státy předmětem jakéhokoliv útoku a přikročí se strany

států asijských a afrických, aniž by směly sáhnout k sebeobraně a aniž by se mohly dovolat pomoci u SN.

Otázka základních lidských svobod se dostala zcela s pořadu SN, protože dnes již ve *většině* členských státech SN jsou lidská práva potlačena, a místo vlády mezinárodního práva SN se stávají rychle vládou mezinárodní anarchie soustavným užíváním dvojího měřítka, jde-li o evropské nebo neevropské státy.

V pozadí této situace je rozhodnutí vlády USA, že v konfliktu zájmů mezi "novými národy" a Evropou budou stát na straně "nových národů" bez ohledu na praktické důsledky této politiky. Proti spojeným silám Sovětského svazu a USA ovšem evropské státy zmohou málo. Spojené státy tak sice dosáhly toho, že se Spojené národy staly nástrojem, který umožnil mírový, neválečný přechod od údobí koloniálního k údobí samostatných odvislých a poloúvislých států, ale cena, kterou zaplatily, je velká. Je to opuštění ideálů, k jejichž udržení a prosazení byly SN vytvořeny: ideál mezinárodního práva, které měří všem stejně, a ideál základních lidských práv, ve jejichž jménu byla likvidace kolonialismu provedena a které se při tom ztratily.

O LEPŠÍ ZITŘEK

Spojité síly k zabránění atomické války

K arсенálu, který má odstrašit Sovětský svaz od útoku, přidávají v těchto dnech Spojené státy novou zbraň: mezikontinentální raketu Minuteman. Minuteman je svého druhu dokonalou zbraní: poměrně jednoduchý, laciný (\$ 3.000.000 za kus včetně instalace a pomocného zařízení), trvanlivý, snadno obsluhovatelný a přesný. Je poháněn plastickou pohonnou látkou, která je v těle stěly trvale uskladněna, a má dosah přes 10.000 km. Minutemany budou vypalovány z podzemních betonových krytů, které může zničit jen přímý zásah jaderné pumy; a bylo by třeba 20 jaderných pum, aby zde byla 90% pravděpodobnost zničení jediného krytu. Skupina tři mužů v bunkru z betonu a gumy dvacet metrů pod zemí může vystřelit 10 Minutemanů; doba, potřebná k odpálení rakety, je 30 vteřin. Do podzimu bude usazeno do svých krytů a zaměřeno na cíl 50 Minutemanů; do roku jich bude 150; dalších 150 si vyžádá příštích devět měsíců, dalších 150 bude potřebovat již jen půl roku a pak budou Minutemany umístovány v tempu nejméně 150 za 3 měsíce po celém území Spojených států. Tato čísla jsou pravděpodobně konservativní a výroba bude ještě rychlejší a bude pokračovat tak dlouho, až Spojené státy získají a udrží naprostou početní převahu v mezikontinentálních raketách.

Je vinou čs. komunistů, že část těchto zbraní bude neopochybně zaměřena na Československo vzhledem k jeho důležitosti pro komunistickou mocenskou sféru, a je třeba si uvědomit, co by jejich vypálení znamenalo. Kdyby atomické nálože dopadly na Československo, pak při dnešním stavu jaderné techniky nadpoloviční pravděpodobnost přežití mají jen ti, kdo budou vzdáleni aspoň 10 km od místa výbuchu, pokud zůstanou ve sklepích a krytech nejméně dva týdny. Po těchto dvou týdnech

najdou lidé, kteří se vynoří ze svých krytů a sklepů, zemi zpustošenou. Velká města budou v troskách, pravděpodobně ještě hořet neuhasitelnými požáry. Doprava nebude existovat; nebude plynu, vodovodů, elektriny. Zásoby potravin budou otráveny radioaktivním odpadem, a tudíž nepoživatelné, pokud nebyly uskladněny pod zemí. Voda bude radioaktivní. Městečka a vesnice budou plny raněných, nemocných, umírajících a mrtvých, kteří neměli včas, dosti dlouho nebo dostatečný kryt proti radioaktivnímu odpadu. Zástupy zoufalých lidí z měst se povalí na venkov pro potraviny, kterých v městech nebude. Nebude léků a nemocnic, bude nebezpečí epidemií. A nebude naděje na záchranu ze zahraničí, protože ostatní svět nebude v situaci — a ani rozpoložen, aby spěchal na pomoc komunistickým zemím. Ale také komunistická totalitní mašinerie bude rozmetána, a bude otázkou pohotovosti — a závodem o čas — bude-li se nový život formovat svobodně anebo podaří-li se komunistům obnovit svůj režim.

Klíčovou otázkou bude, kdo a jak schopně se ujme těch úkolů, které by atomická válka vyvolala: pohřbení mrtvých, omezení požárů, péče o nemocné a raněné, zjištění, zachránění, dekontaminování a rozdělování zásob potravin a vody. Vytvoření skutečné samosprávy zdola na vesnicích a vytvoření potřebných orgánů dohodou a volbou ve skupinách, které přežijí v továrnách, školních a vojenských krytech bude nutností — a současně prvním a rozhodujícím krokem k tomu, aby nesvoboda nebyla obnovena. Teprve po splnění těch nejdůležitějších úkolů, které zajistí holý život v místním měřítku, dojde ke vzájemnému styku mezi skupinami těch, kdo přežili, a k postupné obnově života společnosti v širším územním rozsahu. Samospráva a samovláda základních přeživších jednotek se zde ocitne před rozhodující zatěžkávací zkouškou, protože skupiny, které budou mít zbraně, budou mít nepodcenitelnou výhodu a náskok proti ostatním. Ti, kdo budou pracovat na vzkršení života ve svém okolí, nesmí na to zapomenout, aby o výsledky svého úsilí nebyli náhle připraveni. Jen tak bude možné z katastrofy národa zachránit aspoň možnost svobodného rozhodování o svém osudu.

Čím více roste síla Západního světa, tím menší je pravděpodobnost atomické války. Dokud ale existují nedemokratické režimy, vlastníci atomické zbraně, není možnost jaderné války vyloučena a zažehnána. Komunisté neváhají, neváhají a nebudou váhat obětovat svým cílům desítky milionů životů, jestliže budou mít naději na konečné vítězství.

Tato naděje může být podstatně umněšena, jestliže se lidé v zemích pod komunistickou vládou už předem připraví na možnost atomického konfliktu, jestliže se sejdou v malých neformálních skupinkách vybraných přátel a položí si otázku: Kdyby začaly zítra padat jaderné bomby na naši zemi — kde budeme? Jakou máme naději na přežití? Jaké budou naše první kroky, až opadne radioaktivní záření ve vzduchu a začneme bojovat o udržení života? Co uděláme, abychom zabránili těm, kteří nás do této katastrofy přivedli, aby se znovu neujali moci a své chyby neopakovali?

Budou-li se komunisté obávat, že lidé pod jejich vládou takto myslí a takto se připravují, bude toto vědomí zdržovat a odstrašovat rozpoutání války ne méně, než atomická síla svobodného světa.